

Utvärdering av Naturskolans verksamhet 2001

Skolan

Enkäten som följande sammanställning avser delades ut i mars 2001 till all personal inom Nynäshamns kommuns grundskola och man kunde välja att vara anonym.

48 st enkäter besvarades. Men åtminstone i fyra fall har enkäten fyllts i av ett helt arbetslag vilket innebär att minst 30 personer till skall läggas till den siffran. I uträkning av procent har vi dock räknat med 48 som nämnare. I redovisningen som följer anges frekvensen antingen i procent (%) eller i antal (st). Bortfallet från en enskild kryssfråga är max 10% av 48.

Den utskickade enkäten bifogas till denna sammanställning.

Syftet med enkäten är:

- att få underlag till att förbättra Naturskolans verksamhet
- att få underlag för redovisning till Barn- och utbildningsnämnden
- att få underlag för redovisning till Skolverket

Naturskolan
Viaskolan
Skolgatan 35-37
149 30 Nynäshamn

Telefon
08 520 38590

Fax
08 520 38590

Mobil
0706388590

Förord

För att kunna förstå naturens levande processer, kretslopp och ekologi som är svårgreppbara och abstrakta, måste vi lära känna naturen med alla våra sinnen. Det räcker inte att som pedagog berätta med ord för ett barn eller en vuxen att naturens byggstenar ingår i ett evigt kretslopp för att bli trodd. Kretsloppet måste först upplevas för att förstås och sedan lagras som kunskap i människans medvetande. Man måste alltså se lövet falla till marken, höra prasslet bland löven, se lövet förmultna, känna det tunna floret av bladnerv, känna doften av jordens nedbrytande svampar, se fröet gro, se hjärtbladen sträva mot ljuset, se vinterns knoppar öppna sig i vårsolen, smaka på den stigande saven, undersöka de konstiga knölnarna på sensommarbladen, se löven ändra färg från grönt till rött till gult och sedan se de falla till marken. Först då kan man som pedagog bli trodd.

Upplevelserna som beskrivs ovan stärker naturkänslan. Den ger i sin tur trygghet att gå ut i skog och mark och göra upptäckter. Upptäckterna väcker nyfikenheten till liv och frågor uppkommer. Genom olika undersökningar i naturen ges en del svar som kan bli pusselbitar på vägen till förståelse av de ekologiska sambanden. *Först när vi förstått de ekologiska sambanden och de naturliga kretsloppen kan vi nå insikt om vår egen roll i systemet. Vi inser då att vi påverkar och påverkas av det som händer i ekosystemet. När insikten är nådd kan vi börja arbeta mot ett hållbart samhälle och mot de mål som beskrivs i Agenda 21.*

Erfarenheter och upplevelser är viktigt för barns förståelse av olika naturfenomen. Det har bland andra Gustav Helldén visat i sin bok "Grundskoleelevers förståelse av ekologiska processer" från 1992. Där visar han med tydliga exempel hur barns förklaringsmodeller av ekologiska processer är helt beroende av tidigare erfarenheter i livet.

I C-uppsatsen (10p) "Effekter av en Natur- och kulturskola i Bråbygden" (Karlsson och Hilmersson, Kalmars Högskola, 2001) undersöktes fyra mellanstadieklassers utbyte av fyra olika naturskolor (varje klass bedömde sin naturskola på respektive ort). Enkätfrågorna besvarades av sammanlagt 82 elever och några av frågorna redovisas nedan.

Fråga	Svar: Ja	Svar: Nej
Tycker du att du lär dig något av att vara på naturskolan?	95%	2,5%
Tycker du att det är viktigt att lära sig om miljön?	93%	7%
Tycker du att det är lättare att lära sig om natur och miljö när du får pröva på och uppleva olika saker, jämfört med naturundervisningen i din vanliga skola?	89%	8,5%
Skulle du vilja åka dit oftare?	76%	24%

Fråga	Svar: Sitter vid datorn	Svar: Är ute i naturen
Vilka av dessa alternativ gör du helst på din fritid?	39%	54%

Under rubriken analys och teorikoppling skriver författarna: "En naturskola är ett kraftfullt instrument för att föra fram och förändra attityder och den allmänna mentaliteten hos de som besöker naturskolan. Den utbildar och sprider kunskap om natur, kultur och miljö och kan på många sätt utgöra en viktig referensram för barn och ungdomar som besöker den. Eleverna får upp ögonen för de olika naturliga kretsloppen som finns i vår omgivning, vilket på sikt kan bidra till att skapa ett hållbarare samhälle."

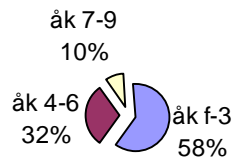
Mats Wejdmark och Robert Lättman

Nynäshamns Naturskola, april 2001

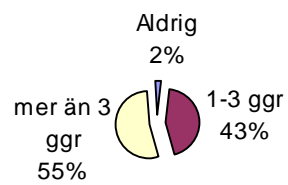
Sammanställning av enkät

(sammanlagt 48 inkomna enkätsvar)

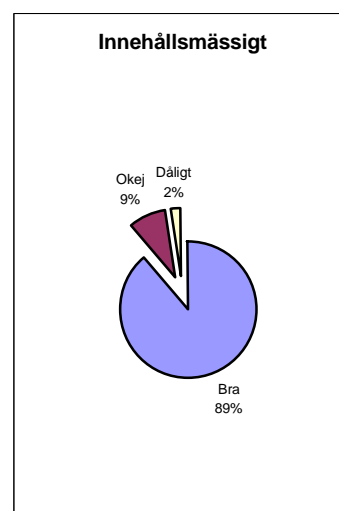
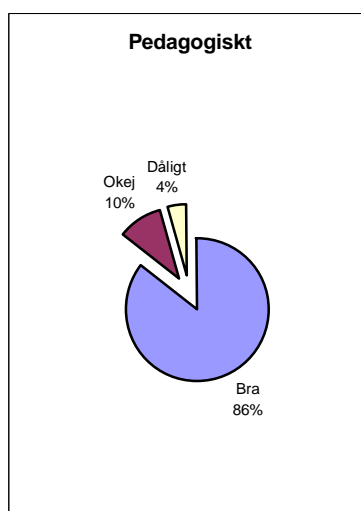
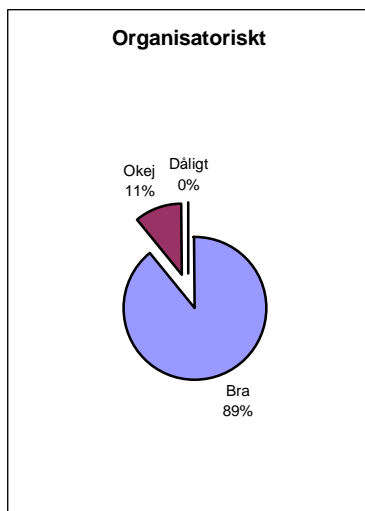
De svarande arbetar med

De svarande har varit med klass på Naturskolan

1. Hur tycker du att Naturskoledagarna har fungerat?

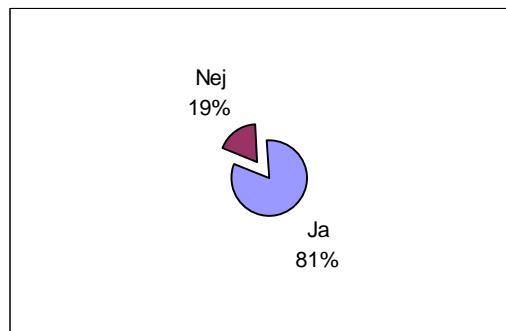

2. Vad är en Naturskoledag för dig? (Flera alternativ kan markeras).

Utomhuspedagogisk dag	45st
Inspirationsdag	34st
Fördjupningsdag	32st
Utflykt	22st
Studiebesök	10st
Rekreationsdag	5st
Annat*	1st
Ett nödvändigt ont	0st

*Annat: Tid att möta elever enskilt (1st)

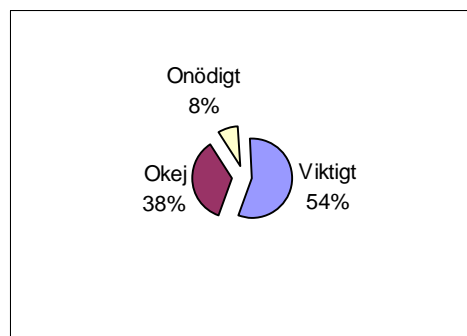
3. Har du märkt att eleverna påverkats på något sätt efter Naturskoledagarna?

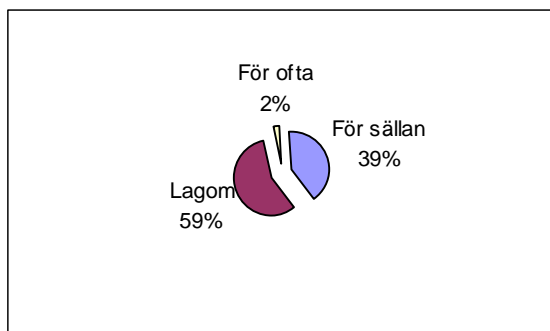
Hur har de påverkats?

- Ökat intresse för djur, natur och miljö (6st)
- Fått ökad förståelse, ny och fördjupat kunskap (5st)
- Blivit mer nyfikna, vetgiriga och inspirerade att undersöka naturen (6st)
- Många pratar om vad de upplevt (5st)
- Återkopplar till upplevelser på Naturskolan (4st)
- Blivit mer medvetna (3st)
- Vill göra vissa av momenten från dagen igen (3st)

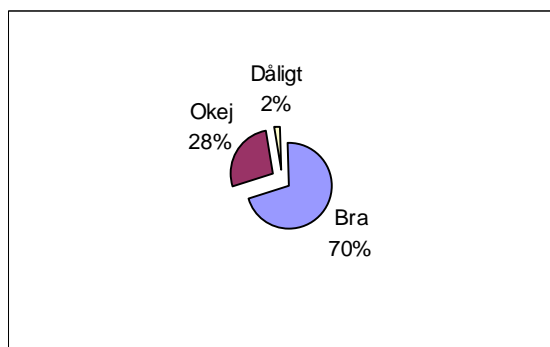
4. Vad tycker du om förarbetet inför Naturskoledagen och påföljande efterarbete?

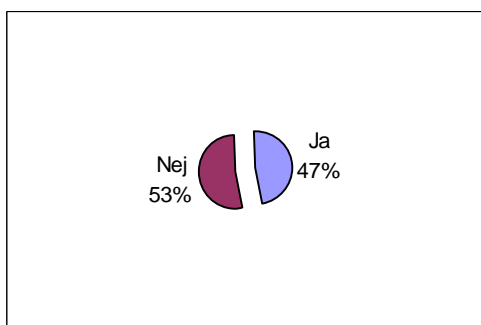
5. Varje årskurs har sitt eget tema och eleverna kommer till Naturskolan en gång per läsår. Vad tycker du om det?

6. Hur tycker du att informationen från Naturskolan fungerar inför Naturskoledagen. (info om schema, förarbete mm)

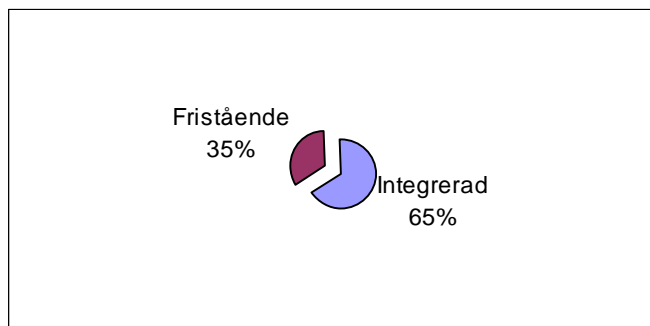
7. Har Naturskoledagarna med ett undersökande arbetssätt påverkat ditt sätt att undervisa eleverna i skolan?

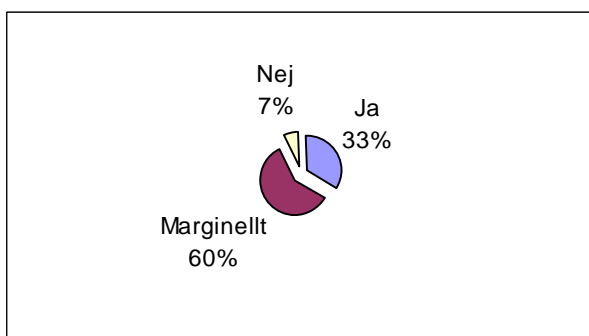
Om ja, hur?

- Blir inspirerad att fortsätta att undersöka naturen (9st)
- Fått nya tips och idéer (5st)
- Arbetar med ett undersökande arbetssätt (3st)
- Försöker komma ut i naturen med eleverna oftare (2st)
- Blir säkrare och vågar mer (2st)

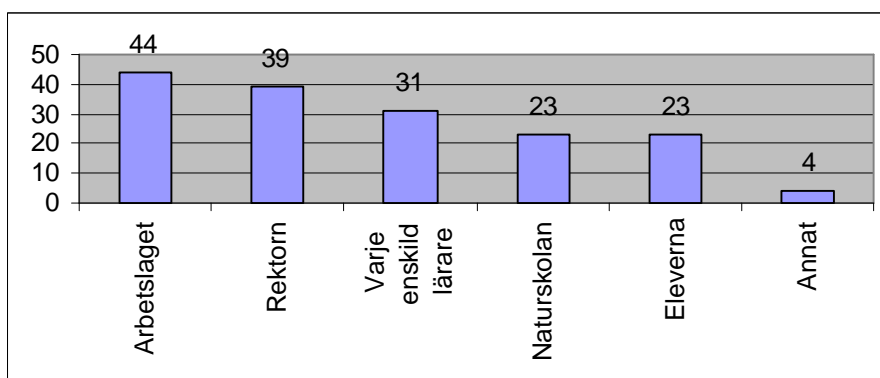
8. Är Naturskoledagen integrerad med övrig undervisning eller är den fristående och ligger utanför ordinarie undervisning?

9. Har Naturskolans verksamhet som helhet (Naturskoledagar, kurser, projekt, nätverk mm) påverkat miljöarbetet och fört Agenda 21-arbetet framåt på din skola?

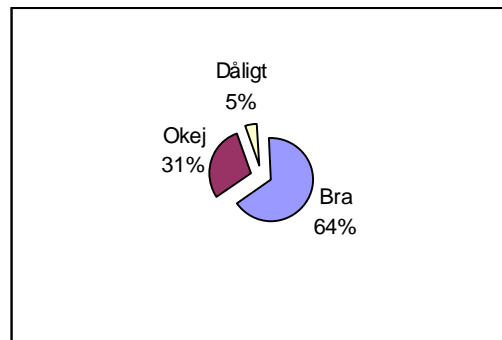

10. Var ligger ansvaret, tycker du, att driva miljöfrågorna inom skolan? (Flera alternativ kan markeras).

*Annat: miljögruppen (2st), övrig personal (1st), alla (1st).

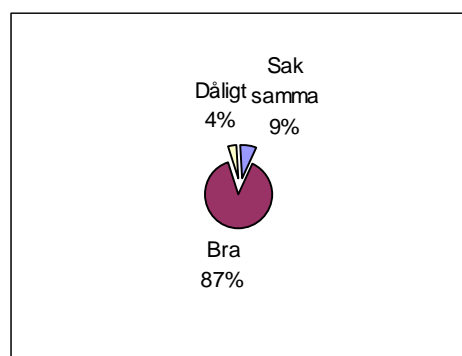
11. Enligt Skolplanen skall Naturskolan utgöra en resurs i miljöundervisningen inom skolans verksamhetsområde. Hur tycker du att resursen har förvaltats hittills?

12. Vilken funktion (huvuduppgift) tycker du att Naturskolan skall ha?

- Inspirera och väcka intresse hos lärare och elever för natur och miljö (13st)
- Som nu (6st)
- Lära ut om natur och miljö (5st)
- Fördjupning, utomhuspedagogik och inspiration (4st)
- Komplement till övrig undervisning (2st)
- Pedagogisk och utomhuspedagogisk funktion (3st)
- Lära ut vett och etikett i naturen (2st)
- Ge barnen en känsla för naturen (2st)
- Resurs enligt skolplanen (2st)
- Ge tips och idéer (2st)

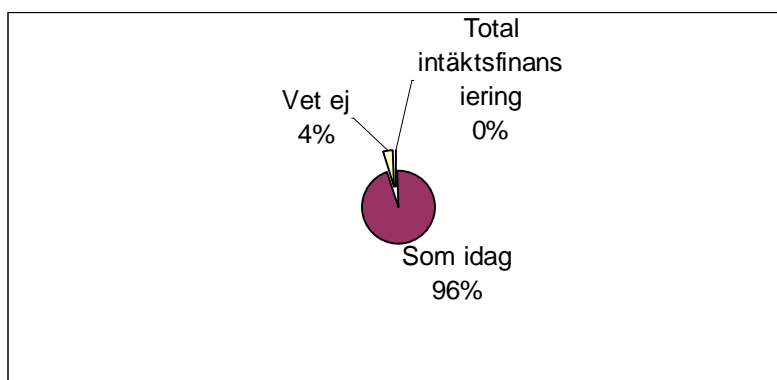
13. Inom en inte allt för avlägsen framtid kommer Naturskolans information att läggas ut via kommunens datasystem "First class" och på Naturskolans hemsida. Vad tycker du om det?

14. Vilka av följande kurser och projekt känner du till?

Först ute sen IT	37st
En droppe vatten	37st
Butiksväktare	29st
Etikett på toalett	29st
Sunes sobbok	25st
Hagmarksprojektet i Sunnerby	24st
Kreativa gårdar	21st
Bilvårdsväktare	10st

15. Hur tycker du att Naturskolans verksamhet skall finansieras?

16. Om du svarat ”total intäktfinansiering” på föregående fråga. Skulle du köpa Naturskolans tjänster om så blev fallet?

Följaktligen har ingen svarat på denna fråga

17. Vilka brister tycker du finns inom Naturskolans verksamhet?

- Inga (5st)
- För få besök på Naturskolan (6st)
- Pedagogiken (3st)
- Finns inget material för ordinarie undervisning att hämta på nätet (1st)
- Fler lärare/assistenter behövs (1st)
- För liten anpassning till särskolan (1st)
- Huset ej underhållet som sig bör (1st)

18. Vilka förbättringar skulle du vilja se inom Naturskolans verksamhet?

- Öka antalet besök (9st)
- Pedagogiken (2st)
- Mer variation från år till år (2st)
- Mer detaljerad planering av dagen och dess innehåll (1st)
- Utlåning av material till egna exkursioner (1st)
- Underhåll huset och behåll i sitt ursprungliga charmiga skick (1st)
- Inspirera till friluftsliv (1st)

19. Finns det något annat som Naturskolan borde göra eller erbjuda utöver det som görs och erbjuds idag?

- Fler besök (1st)
- Teman för särskilt intresserade elever att söka till (1st)
- Samarbete med Fritidsverksamheten och ha eftermiddagskurser (1st)
- Lägerskolverksamhet (1st)

20. Vad tycker du om Naturskolans kursutbud? (saknas något, kurskostnad mm)

- Bra (10st)
- Billiga kurser (5st)
- OK (2st)
- Fler korta kurser på eftermiddagar (1st)
- Fler kurser för lärare behövs (1st)
- Brett utbud (1st)
- Först ute sen IT är jättebra (1st)
- Kurser för lärare i botanik och fåglar saknas (1st)
- Kurser för åk 9-gymnasium med inriktning mot miljö och skärgård saknas (med övernattnig) (1st)

Utvärdering av Naturskolans verksamhet 2001

Förskolan

Enkäten som följande sammanställning avser delades ut i mars 2001 till all personal inom Nynäshamns kommuns förskolor. Man kunde välja att vara anonym.

Enkäten besvarades av sammanlagt 88 personer från förskolorna i Nynäshamns kommun. I redovisningen som följer anges frekvensen antingen i procent (%) eller i antal (st). Bortfallet från en enskild kryssfråga är max 10% av 88 svar.

Den utskickade enkäten bifogas till denna sammanställning.

Syftet med enkäten är:

- att få underlag till att förbättra Naturskolans verksamhet
- att få underlag för redovisning till Barn- och utbildningsnämnden
- att få underlag för redovisning till Skolverket

Naturskolan
Viaskolan
Skolgatan 35-37
149 30 Nynäshamn

Telefon
08 520 38590

Fax
08 520 38590

Mobil
0706388590

Förord

För att kunna förstå naturens levande processer, kretslopp och ekologi som är svårgreppbara och abstrakta, måste vi lära känna naturen med alla våra sinnen. Det räcker inte att som pedagog berätta med ord för ett barn eller en vuxen att naturens byggstenar ingår i ett evigt kretslopp för att bli trodd. Kretsloppet måste först upplevas för att förstås och sedan lagras som kunskap i människans medvetande. Man måste alltså se lövet falla till marken, höra prasslet bland löven, se lövet förmultna, känna det tunna floret av bladnerv, känna doften av jordens nedbrytande svampar, se fröet gro, se hjärtbladen sträva mot ljuset, se vinterns knoppar öppna sig i vårsolen, smaka på den stigande saven, undersöka de konstiga knölnarna på sensommarbladen, se löven ändra färg från grönt till rött till gult och sedan se de falla till marken. Först då kan man som pedagog bli trodd.

Upplevelserna som beskrivs ovan stärker naturkänslan. Den ger i sin tur trygghet att gå ut i skog och mark och göra upptäckter. Upptäckterna väcker nyfikenheten till liv och frågor uppkommer. Genom olika undersökningar i naturen ges en del svar som kan bli pusselbitar på vägen till förståelse av de ekologiska sambanden. *Först när vi förstått de ekologiska sambanden och de naturliga kretsloppen kan vi nå insikt om vår egen roll i systemet. Vi inser då att vi påverkar och påverkas av det som händer i ekosystemet. När insikten är nådd kan vi börja arbeta mot ett hållbart samhälle och mot de mål som beskrivs i Agenda 21.*

Erfarenheter och upplevelser är viktigt för barns förståelse av olika naturfenomen. Det har bland andra Gustav Helldén visat i sin bok "Grundskoleelevers förståelse av ekologiska processer" från 1992. Där visar han med tydliga exempel hur barns förklaringsmodeller av ekologiska processer är helt beroende av tidigare erfarenheter i livet.

I C-uppsatsen (10p) "Effekter av en Natur- och kulturskola i Bråbygden" (Karlsson och Hilmersson, Kalmars Högskola, 2001) undersöktes fyra mellanstadieklassers utbyte av fyra olika naturskolor (varje klass bedömde sin naturskola på respektive ort). Enkätfrågorna besvarades av sammanlagt 82 elever och några av frågorna redovisas nedan.

Fråga	Svar: Ja	Svar: Nej
Tycker du att du lär dig något av att vara på naturskolan?	95%	2,5%
Tycker du att det är viktigt att lära sig om miljön?	93%	7%
Tycker du att det är lättare att lära sig om natur och miljö när du får pröva på och uppleva olika saker, jämfört med naturundervisningen i din vanliga skola?	89%	8,5%
Skulle du vilja åka dit oftare?	76%	24%

Fråga	Svar: Sitter vid datorn	Svar: Är ute i naturen
Vilka av dessa alternativ gör du helst på din fritid?	39%	54%

Under rubriken analys och teorikoppling skriver författarna: "En naturskola är ett kraftfullt instrument för att föra fram och förändra attityder och den allmänna mentaliteten hos de som besöker naturskolan. Den utbildar och sprider kunskap om natur, kultur och miljö och kan på många sätt utgöra en viktig referensram för barn och ungdomar som besöker den. Eleverna får upp ögonen för de olika naturliga kretsloppen som finns i vår omgivning, vilket på sikt kan bidra till att skapa ett hållbarare samhälle."

Mats Wejdmärk och Robert Lättman

Nynäshamns Naturskola, april 2001

Sammanställning av enkät

(sammanlagt 88 inkomna enkätsvar)

Jag jobbar med barn i åldrarna:

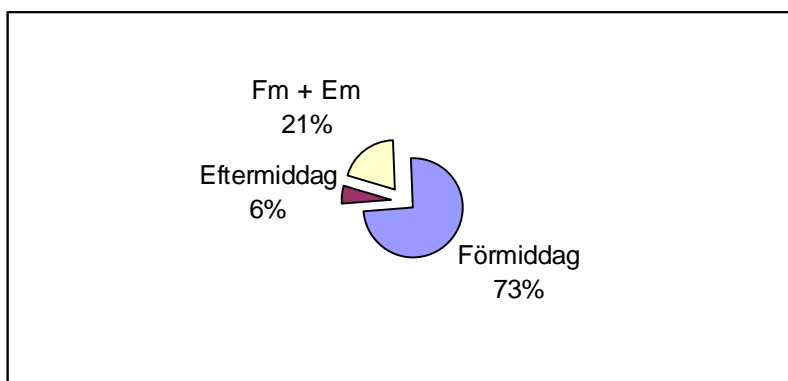
1 år	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år
(47st)	(52st)	(72st)	(58st)	(53st)	(35st)

1. Vilka av följande teman skulle du vara intresserad av att Naturskolan ordnade för barn 4-6 år?

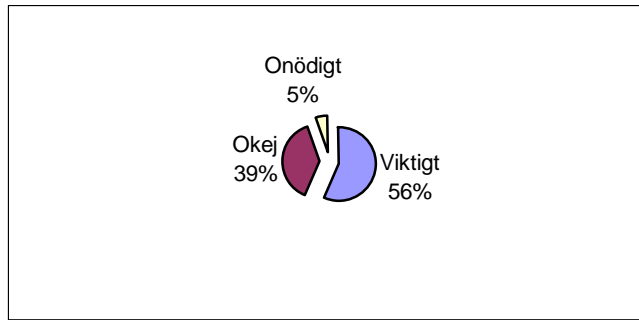
Småkryp i skogsbacken	61st
Naturdetektiver	43st
Hitta Vilse	41st
Våren	34st
Småkryp i vatten	30st
Hösten	26st
Ekorren	21st
Vintern	20st
Naturväsen	19st
Fåglar	17st
Däggdjur	15st
Annat*	3st

*Annat: Vatten och kretslopp (1st), Naturupplevelser för 1-3-åringar (1st), Mulle (1st)

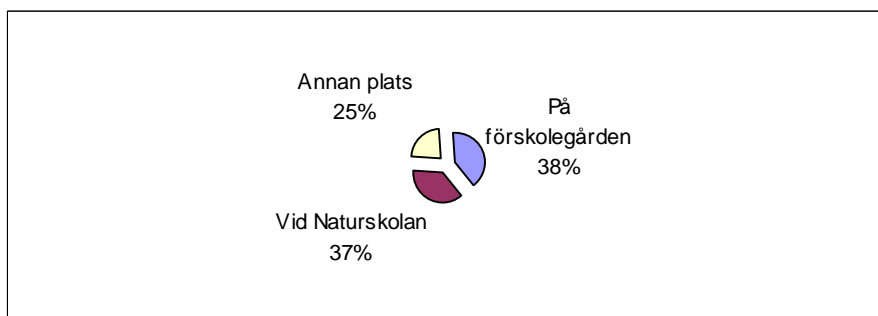
2. Vilken tid på dagen och hur länge tycker du skulle passa att ha en Naturskoledag?

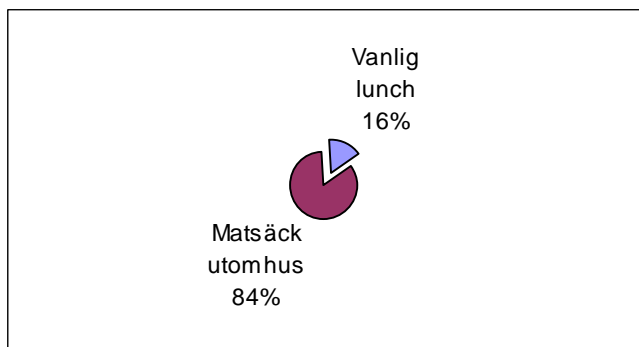
3. Vad tycker du om att behöva förarbeta inför Naturskoledagen och sedan efterarbeta?

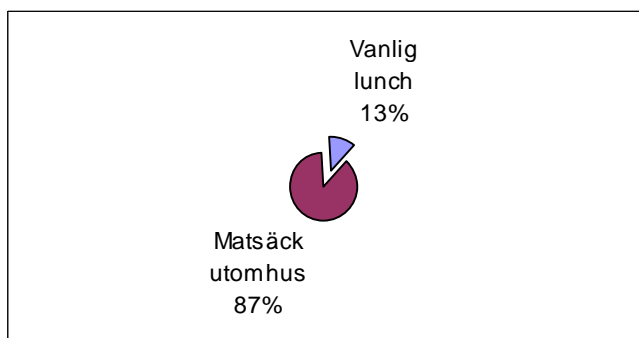
4. Var skulle du vilja ha Naturskoledagen?

5. Var skulle du vilja äta lunch med barnen i samband med en Naturskoledag vid er förskola?

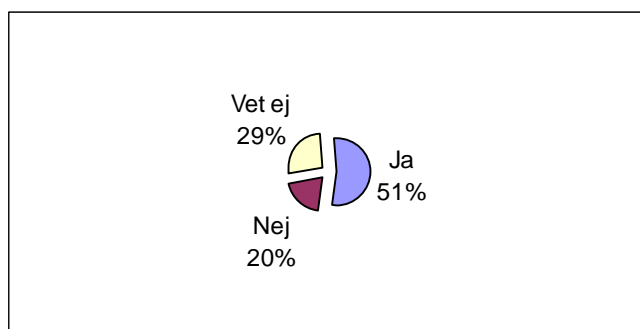
6. Var skulle du vilja äta lunch med barnen i samband med en Naturskoledag vid Naturskolan?

7. Vilka av följande redskap och hjälpmedel för naturstudier har ni tillgång till på din förskola?

Luppar (handluppar 8x)	80st
Böcker om småkryp	63st
Böcker om	26st
Vattenhåvar (el. silar)	25st
Tvåvägsluppar	18st
Fjärilshåvar	18st
Insektssugar	6st
Annat	6st
Slaghåvar	1st

8. Skulle du vilja att Naturskolan anordnade en demonstration av olika redskap och hjälpmedel för naturstudier (tex håvar, luppar, böcker mm)?

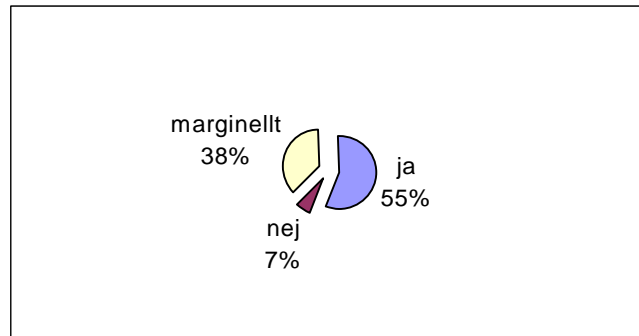

9. Vilka av följande kurser skulle du vilja gå om Naturskolan erbjöd en sådan för enbart förskolepersonal?

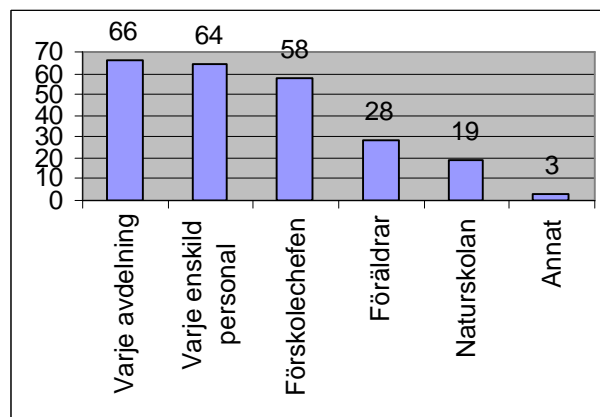
Öppna ögon i naturen, våren	53st
Öppna ögon i naturen, hösten	40st
Förskolegården	39st
Småkryp på land	38st
Öppna ögon i naturen, vintern	34st
Småkryp i vattnet	24st
Att skriva handlingsplan, projektbeskrivning och dokumentera	17st
Att göra eld	11st
Datakurs för nybörjare	8st
Annat*	8st

*Annat: Digitalkamera (3st), Mulle (2st), Kompost (1st), Hitta Vilse (1st), Öppna ögonen för vad som finns på gården (1st).

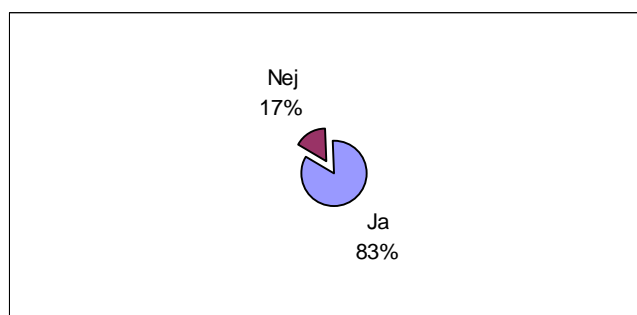
10. Har Naturskolans verksamhet som helhet (kurser, nätverk mm) påverkat miljöarbetet och fört Agenda 21-arbetet framåt på din förskola?

11. Var ligger ansvaret, tycker du, att driva miljöfrågorna inom förskolan? (Flera alternativ kan markeras).

12. Känner du till förskolegårdsprojektet*?

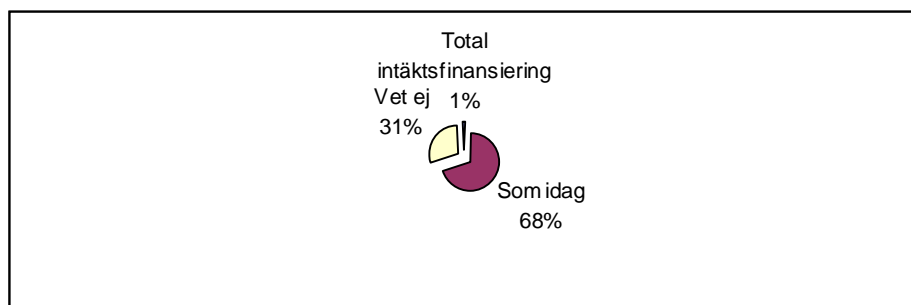

*Förskolegårdsprojektet påbörjades hösten 2000 och syftar till att utveckla förskolornas gårdar inom Ekokommun Nynäshamn. De ska utvecklas för att möta barnens behov av naturupplevelser, upptäckter, motorisk träning, lek, lugn och ro mm. Projektet drivs av Naturskolan och förskolornas miljöombud.

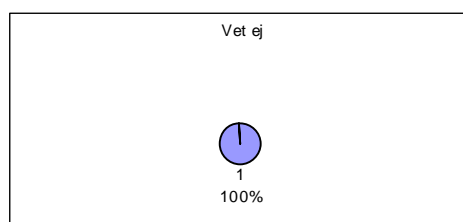
13. Vilken funktion (huvuduppgift) tycker du att Naturskolan skall ha?

- Inspirera, stimulera, utveckla och väcka intresse för natur och miljöfrågor (22st).
- Utbilda personal (16st).
- Stötta och hjälpa förskolorna (11st).
- Utbilda barn (6st).
- Sprida idéer (5st).
- Ha naturskoledagar för förskolor (4st).
- Väcka barns intresse för naturen (4st).
- Som idag (3st).
- Allemansrätten (3st).
- Att få barnen att vara rädda om naturen (3st).
- Påverka och inspirera förskolechefer (2st).
- Lära människor om naturen (2st).

14. Hur tycker du att Naturskolans verksamhet skall finansieras?

15. Om du svarat ”total intäktsfinansiering” på föregående fråga. Skulle du vilja köpa Naturskolans tjänster om så blev fallet?

16. Vilka brister tycker du finns inom Naturskolans verksamhet?

- För mäktigt, för stort och överambitiöst när det gäller idéer på kurser (3st).
- För lite kurser för barnen i förskolan (2st).
- För lite samarbete och för lite verksamhet ute på förskolorna (2st).
- För korta kurser och lite kontinuitet (2st).
- Kurser bara för stora barn (1st).

17. Vilka förbättringar skulle du vilja se inom Naturskolans verksamhet?

- Naturskoledagar för förskolan (5st).
- Naturskolan mer ute på förskolorna (3st).
- Mer för små barn (2st).
- Mer resurser till Naturskolan (2st).
- Mer utbildning, tips och idéer (2st).

18. Finns det något annat som Naturskolan borde göra eller erbjuda utöver det som görs och erbjuds idag och som inte nämnts i denna enkät?

- Mulleutbildning (2st).

19. Ett antal förskolor i Sverige, och däribland Nynäshamn, testade förra året en miljövänlig svensktillverkad blöja som heter Nature boy & girl. Efter det har blöjan omarbetats utifrån de svar som kom in. Skulle du kunna tänka dig att använda denna blöja på din förskola?

